

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 217. — ŠTEV. 217.

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 15, 1924. — PONDELJEK, 15. SEPTEMBRA 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

NAPORI DEMOKRATSKEGA KANDIDATA

Demokratski predsedniški kandidat je povedal Zapadu, da mora vlada pomagati masam. — Volilci v Kansasu in Nebraski so v dežju poslušali njegova izvajanja glede osebnosti. — Bivši generalni pravdnik je zlorabljal polnomoči svojega urada. — Davis je napadel tarif.

Poroča Frank Hopkins.

Topeka, Kans., 14. septembra. — John W. Davis, demokratski predsedniški kandidat, je bil deležen največjega sprejema na potovanju po zapadu večer, v republikanski trdnjavi Topeka. Izgledalo je kot da je na nogah celo mesto, da ga pozdravi.

V prenapolnjenem avditoriju se je pojavil pravcati pandemonij navdušenja. Na čelu parade, ki se je pomikala po glavnem hodniku dvorane, so nosili šest čevljev visoko belo posodo, z napisi: "Teapot Dom, G. O. P."

Njegov prihod v mesto je bil značilen za priljubljenost Davisa. Pol milje dolga parada ga je spremljala po glavni cesti. Na tisoče in tisoče nadaljnjih pa je opazovalo spreved. Vstop Davisa v avditorij je bil signal za velikanjski izbruh navdušenja.

Indirektno je napadel Davis zakladniškega tajnika Mellona, ko je razpravljal o povišanem tarifu na posodo in drugo blago iz aluminija ter dril: —

"Glasilo se je, da jih je nekaj v visokih uradih, ki imajo velike interese v aluminjskih kompanijah.

"Predno je bil uveljavljen ta tarif," je rekel govornik, "je znanal konsum aluminijaste posode, prihajajoče iz drugih dežel le dva odstotka celega konsuma. Tarif na te proizvode pa je bil povišan na temelju teorije, da obstaja vlada le za korist nekaterih."

Davis je tudi kritiziral davčni načrt Mellona, ki je bil poražen v zadnjem kongresu ter izjavil, da je prejšnji generalni pravdnik Daugherty zlorabil polnomoči svojega urada. Trdil je, da nobenega tako žalostnega poglavja v administraciji kot je poglavje v Veteranskem uradu pod Charlesom Forbesom, nakar je direktno napadel predsednika.

"Ne dvomim o poštenosti namenov odličnega moža, ki se nahaja sedaj v Beli hiši," je vzkliknil, "a kaj je postalo iz teh mož?"

"Fall je izginil. Zakaj? Trikrat je zahteval, svojo resignacijo, a bila je odklonjena. Če bi bil mož brez hiše, bi bila odklonjena, a če ni bil, bi se resignacijo izsililo, predno bi naprosil zanjo.

"Forbes je odšel. Zakaj? Ker ga neki sedaj mrtvi človek preiskal ter ga pogljal iz urada."

To je bil prvič, da se je Davis direktno obrnil proti predsedniku. Pogosto ga je prekinilo odobravanje, ki je doseglo svoj višek, ko je izjavil, da je še dosti ljudi, ki čutijo madež na narodni časti in ki si žele povratka vlade, s katero bi se lahko postavljali pred celim svetom.

Močni nalivi v Nebraski niso ovirali ljudskih množic, da pozdravijo demokratskega kandidata. Nekaj 300 ljudi je čakalo na njegov vlak na kolodvoru v Kearney. Vsakdo v Nebraski je bil pripravljen zgodaj vstati, da sliši demokratskega kandidata.

PROTIREVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM

Lizbona, Portugalska, 12. sept. Komunisti in vojski so ponovno brezuspešno poskusili vprizoriti protirevolucijo.

Velike skupine vojaštva so napadle vojno ministrstvo in brzojavni urad, toda vladne čete so odbile vse napade.

Vsi voditelji protirevolucionarnega gibanja so bili aretirani.

V mestu vladata zopet mir in red.

FRANCIJA IN ANGLIJA NOČETA POSODITI ROMUNSKI

Bukarešta, Rumunska, 14. sept. — Rumunski bankirji so dobili privatna poročila, da se finančnemu ministru Baratiu ni posrečilo najeti v Parizu in Londonu namestitev posojila.

Ugledni finančniki pravijo, da je treba preprečiti nadaljnjo inflacijo denarja ter s tem preprečiti finančno krizo.

ECUADOR PORAZIL VSTAŠE

Guataquil, Ecuador, 14. sept. — Sile ecuadorske vlade so porazile vstaše v bližini Ibarre po boju, ki je trajal tri ure. Tako se glasi v brzojavkah, ki so prišle iz Quito. Vstašem je poveljeval Jacinto Camano. Oficijelno se ugovarja, da so bili med četami tudi državljani republike Colombia.

SLABOUMNEŽ SE JE ZAŽGAL

Chicago, Ill., 14. septembra. — Delavcu Josephu Kopuseu se je naenkrat zmešalo v glavi. Šel je na pokopališče, kjer se je ravno vršil neki pogreb. Nabral je dračja, polil svojo obleko z bencinom, prižgal grmado ter stopil nanjo. Pogrebniški so skušali k njemu ter ga pravočasno rešili.

VODITELJA MACEDONSKIH AVTONOMISTOV UBITA

Sofija, Bolgarska, 14. sept. — Notranje ministrstvo je dobilo poročilo, da sta bila ubita dva znana macedonska avtonomistična voditelja Aleko Vasiljev in Gregor Atanohov.

ANGLEŠKI TEKMOVALCI

V Združene države je dospelo pet najboljših angleških igralcev golfa, ki bodo skušali premagati dosedanje ameriške šampjone.

PREDSEDNIK COOLIDGE IN KUKLUKSKLANCI

Voditelji črncev izjavljajo, da bodo odpadli od republikanske stranke, če ne bo pojasnil predsednik svojega stališča glede Klana.

Washington, D. C., 14. sep. — Organizacije črnh volkcev bodo kmalu vprizorile poskus, da izvajajo iz predsednika Coolidge njegovo stališče glede Ku Klux Klana. Namen teh organizacij je naročiti svojim članom, naj ne glasujejo za republikanski tiket v slučaju, da bi predsednik ne hotel pojasniti svojega stališča glede Klana.

Tukajšni narodni voditelji črncev izjavljajo, da predsednik Coolidge še ni odgovoril na vprašanje, katero mu je pred par meseci stavila Narodna zveza za napredovanje črncev, in ki se je glasilo, kakšno je njegovo stališče glede Klana. To se je zgodilo takrat, ko je zmagal pri primarnih volitvah v Indiani.

Sedaj, ko je izvolila država Maine governorja, odobrenega od Klana, dočim sta Texas in Oklahoma, dve normalno demokratični državi, poglali tajno organizacijo iz politične sile, so črni prepričani, da je naloga republikanskih voditeljev govoriti ter pojasniti svoje stališče.

— Mi moramo vedeti, kje stoji, ki je izjavil Shelby Davidson, zastopnik zveze. — Prihodnji mesec moramo povedati razlikni organizacijam, kako naj nastopijo in za koga naj glasujejo.

MATI OBISKALA SINOV MORILCA

Včeraj je obiskala v Sing Singu morilca Morrisa in Josepha Diamonda mati v spremstvu zagovornika. Diamonda sta bila obsojena na smrt, kjer sta umorila uslužbenca West End Banke ter ga oropala za štirideset tisoč dolarjev.

Zagovorniki skušajo uvesti nov proces.

TRISTO FUNTOV TEŽKA ŽENSKA UMRLA

V Yonkers je umrla 53-letna Mrs. May Obrenski, ki je tehtala 300 funtov. Zadelo jo je kap, ko se je odpravljala v cerkev.

SMRTNA KOŠA

V bolnišnici v Chisholm, Minn., je umrla dne 11. septembra krog ene ure zjutraj Mrs. Ursula Osalt. Rojena je bila leta 1856 ter je bila članica dr. št. 1 J. S. K. J. Pokojnica je bila sestra znanejšega in občesplošnega rojaka Mr. Matija Pogorela, kateremu izrekamo iskreno sožalje.

DOGOVOR GLEDE ARBITRACIJE BO SPREJET

Izjavlja se, da bo gotovo kmalu sprejet dogovor glede prisiljene arbitracije. Nova razoroževalna konferenca. Anglija se strinja s Francijo glede vprašanja zaplenjenja na morju.

Piše Arno Dosch-Fleuret.

Ženeva, Švica, 14. septembra. — Še predno se bo končalo sedanje zasedanje Lige narodov bo najbrž v praktični obliki sklenjen dogovor, tikač se se prisilne arbitracije in sankcij, ki so potrebne, da se jo napravi uspešno.

Vprašanje razoroževanja bo izročeno splošni razoroževalni konferenci, katero bo sklicala Liga narodov koncem zasedanja. Te splošne konference se bo najbrž udeležila tudi Amerika.

Za gotovo se smatra, da bo uveljavljena prisilna arbitracija, ki bo določila formulo za sankcije, ki bodo ugodne vsem in katere bo mogoče izvesti. Splošno zagotovilo prisilne arbitracije ali razoroževanja, katero sta dali Anglija in Francija, je bilo ponovljeno v komitejih in podkomitejih, ki sklepajo glede kompromisa v tem vprašanju. Ostali narodi so se seveda podredili vodstvu Anglije in Francije.

Sklenjen je bil tudi dogovor glede ekonomskih sankcij, — boj koto itd. — in Angliji, ki so dobili v principih podporo Lige narodov za angleško pravico zaplenjenja na visokem morju v slučaju, da bi Anglija tekom kake vojne izvajala na morju policijsko službo, so sedaj v boljšem soglasju s Francozi glede vprašanja vojaških sankcij.

Na sestanku podkomiteja tretjega komiteja se je razpravljalo o vojaških sankcijah in češki minister za zunanje zadeve, Beneš, je bil izvoljen, da spravi te sankcije v primerno in sprejemljivo obliko.

Če bo Beneš uspešen, se bo vršil v ponedeljek sestanek podkomitejev prvega in tretjega komiteja, kar pomenja, da bo kmalu mogoče predložiti zbornici Lige narodov osnutek celega tozadnega dogovora.

Dogovor je bil olajšan vsled tega, ker je bilo predloženo na poznejši čas celo vprašanje razoroževanja.

Amerika in Nemčija bosta povabljeni na razoroževalno konferenco, če bosta članici Lige ali pa ne.

Ženeva, Švica, 14. septembra. Rumunska delegacija je včeraj predlagala mednarodno posojilo pod pokroviteljstvom Lige narodov za zopetno ustanovljenje normalnih razmer v deželah, ki so trpele vsled vojne.

Načrt se tiče predvsem Nemčije in Rusije, kojih intelektualni delavci ne morejo vršiti svoje naloge radi finančnih težkoč, v katerih se nahajajo njih deželi. Posojilo naj bi upravljala komisija Lige narodov.

POLET ZEPPELINA ZOPET PRELOŽEN

Friedrichshafen, Nemčija, 14. septembra. — Transatlantiški polet vodilnega razkoplova ZR-3 je bil zopet preložen na konec septembra ali pričetek oktobra, ker so baje našli novo napako v motorju.

Pet strojev bodo demontirali in zrakoplov ne bo napravljen na predanega poleta tridesetih ur pred 24. septembrom.

Poprave bodo potrebovale cel teden ali pa še več. Zračna ladja je bila včeraj popokline pet ur v zraku.

DELAVCI SO JEZNI NA MACDONALDA

Tovariši angleškega ministrskega predsednika MacDonalda so presenečeni, ko je njih voditelj sprejel darilo milijonarja. — Trideset tisoč funtov za vzdržanje kare, ker je preraven, da bi jo vzdrževal s svojo plačo. — Delavske voditelje je ravnanje MacDonalda jako presenetilo.

Poroča John Balderston.

London, Anglija, 14. septembra. — Daimler avtomobil ministrskega predsednika MacDonalda, za katerega vzdržanje je podaril Sir Alexander Grant trideset tisoč funtov, obvladuje politični položaj ter bo izzval pozornosti neštevilnih ljudi, če se bo še kdaj pojavil na Downing street.

Sir Grant, ki je podaril karo ministrskemu predsedniku, je danes pojasnil svoj korak. Potrdil je, kar je MacDonald že sam rekel, da je bil glavni vzrok bolezen ministrskega predsednika.

"Bil je zelo slabega zdravja, ker je delal tako trdo in vsi listi so pisali, kako slabo se počuti. Ko sem izvedel, da se vozi po londonski podzemniški železnici, sem čutil, da si nalaga pretežko breme.

"Nekega večera je šel ministrski predsednik na banket Pilgrimov, na katerem je imel oni odlični govor. Z banketa se je peljal s podzemniško železnico do neke postaje v bližini stanovanja.

"Govoril sem žnjim glede načina, kako zapravlja svoje moči. Rekel sem mu, da to ni lepo ter mu stavil ponubo, da mu dam takoj primeren avtomobil."

"Mogoče bom že jutri brez službe," je odvrnil MacDonald, "in potem ne bom imel denarja za vzdrževanje avtomobila."

"Če sprejmete avtomobil od mene," je rekel, "bom dal na stran za vas toliko deležev kot jih je treba za vzdrževanje kare in ti deleži bodo vrnjeni po vaši smrti meni ali mojem sinu."

"Dobro," je rekel MacDonald, "malo je ljudi, od katerih bi sprejel tako ponudbo in vi ste eden treh mož, ki so vključeni."

"To je vse ter mislim, da bi mi moral biti narod hvaležen, ker sem storil nekaj, da ohranim zdravje ministrskega predsednika, moža, katerega glavni cilj je delati za narod."

Iz ugotovila Granta je razvidno, da ni dal ministrskemu predsedniku le kare, temveč tudi denar, potreben za vzdrževanje. Vsi listi omenjajo to v svojih poročilih, a po stari angleški navadi so toliko previdni, da ne priobčajo nikakih uredniških komentarjev.

Liberali in konservativci dajejo v privatnih pogovorih izraza svojemu obžalovanju, ker je MacDonald revež ter bi nikdar ne morel vzdrževati avtomobila iz svoje ministrske plače.

Najbolj resno škodo pa bo trpel vsled tega daru MacDonald v svoji lastni stvari ter med delavstvom. Delavski voditelji so v privatnih pogovorih odkrito izjavljali, da jih je ta korak ministrskega predsednika napolnil s presenečenjem.

Neki odlični delavski voditelj je namignil na dejstvo, da je časopisje lorda Beaverbrooka prvo objavilo tozadevno vest ter rekel:

"Beaverbrook je pogljal iz urada Asquitha; spravi je iz urada Lloyd George-a in brez dvoma je v veliki meri pripomogel, da je bil strmoglavljen Baldwin. Ostalo prepustim vaši domišljiji."

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledele:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$14.20 2000 Din. — \$28.20 5000 Din. \$70.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na sadnje pošte in izplačajo "Poštni šekovski svet".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.90 500 lir \$23.75

300 lir \$14.55 1000 lir \$46.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na sadnje pošte in izplačajo Jadranska Banka v Trstu, Opotiji in Zadru.

Za polizjave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti le poseben dopust.

Vrednost Dinarjev in Lirani sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poštni denar v roko.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Danes nam je poštni najbolje po Domestio Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Petrograd.

Spisal V. M. Dorosjevič.

Fašistovska preureditev države.

Stedeče mi je pripovedovala ne-ko postane človeku tako čudno za-ka zelo ljubka igračka v onem red-lostno okoliš srea, me je nenadoma kem trenutku odkritosrčnosti, ki vprašal: "Draga prijateljica, ali se po čudežnem naključju pojavi gotovo ne greš nikdar v cerkev?"

— Je ne suis pas difficile. Po- tjevali pa, kadar se poroči kak- znate moje stališče kot "grande ma- znanja. Prvo se zgodi več. cocotte"? Za izvrševanje tega po- klica se potrebujejo lepe obleke in da, škoda! V cerkvi se počuti člo- drag nakit. Za moj igrački talent vek tako dobro! Ljubega Boga se ne plačujemo veliko. Jaz pa moram ne sme pozabiti. Prekrižate se naj- talenti svoje šivilje zelo drago pla- brže tudi nikdar?" Zasmejala sem čati. Vsled tega znam čisto zelo se: "Nasprotno, celo zelo pogosto. intenzivno razmišljati o čednosti. Kadar mi je treba nastopiti v ka- vendar samo tako dolgo, dokler ne ki novi vlogi in imam tremo, tedaj ugledam kake druge ženske, ki je se vselej prekrižam." Njegov glas lepše oblečena, kot jaz. Tedaj mo- je postal žalosten: "Radi tega se ra čednost stopiti v ozadje in jaz ne smejati! Le zaradi svoje mla- sem prisljenka, da razmišljam o dosti ne! Že spominite se na vašo toaletah. Ko sem se vozila v Pe- prva leta!" — "O otroških letih trograd, sem natančno vedela, kaj se z menoj ne sme govoriti. Ni bilo me čaka tam, in za kaj se moram nesar dobrega, kar sem takrat predvsem pobirgati. V Petrogradu doživela. Ob misli na te dni se ču- je veliko ljudi, katerim mlada, tim zopet tako mekretno, tako ljubka igračka pravzaprav ne more majhno, tako neobgledeno." Vi se uteči. Gledališka zgradba v veli- smejite? Kokote smo vse sentiment- kem mestu je hiša, pred katero ta- ne.

stoji vedno na novo, pobarvani. Nadaljeval je: Ali se spominjate stebri, mimo katerih je težko iti, ne da bi se umazal. Takoj prve dni, ko sem si ogledala neko cir- kusično predstavo, sem si mislila pri pogledih teh gospodov: — kateri ho, G ali Z? V resnici smo bili vsi srčno ravnodušni. Pri pogajanju za ceno, bi moral na vsak način igrati glavno vlogo denar. Odločila sem se za X-a. Bil je še najboljši, šno. V mojem poklicu! Saj se mo- kar jih je bilo momentano dobiti. Njegov vpliv v gledaliških krogih je bil velik, njegov socialni polo- žaj sijajen, njegovi materialni vi- ri zadovoljivi. Mogel bi mi koristi- ti tako v moji gledališki karijeri, Ali hočete, da vam prinesem me- kakor v zadevi moje šivilje. Pred- daljoni?" "Prosim," sem odgovo- stavili so mi ga. Naslednja dne me je obiskal in mi prinesel rož ter slaščice. Odkrito priznam, vse je bilo v enem trenutku izvršeno. Govorilo se sicer ni o tem, toda sporazumela sva se takoj. On je govoril o svoji osamljenosti in da potrebuje bitje, katero bi mogel ljubiti. Za take stvari sicer ni bil je iz šataljice zlat medaljon, ki je več mlad, vendar v svojih čustvih zmogel, da ljubi globoko in pošte- no. Odgovorila sem mu smeje: — je prekrižal še mene. Najbrže moj "Tako govorite? Koliko deklic sa- nja o moži, kakršen ste Vi..." tako občutljiva. Danes ne vem več, Na ta način sva se medsebojno son- dirala, a govorila sva o popolnoma drugih stvareh.

Dal mi je razumeti. "Ne verja- mem, dušica, da se bom radi tebe ruiniral ali da napravim kako ne- umnost. Ne! Dobila pa boš dobro odpravnino. Celó življenje te ne bo trajalo, vsekakor pa kake dve le- ti."

Odgovorila sem mu z očmi: — "Zakaj se obotavljaš, ti stari be- daček!" Ognjevit poljub na roko bi zadostoval in padla bi mu bila v naročje. Neprestano sem mislila: "Da bi že kmalu napravil konec!" mojem telesu. Za grozo sem čaka- la, da se me medaljon dotakne. — "Prosim, gospod doktor, izdajte mi vendar že enkrat ta strahovit zob." Moji pogledi, s katerimi sem ga obsipala, so žareli v eskatistični prošnj: "Vzemi me vendar, zakaj se obotavljaš!" Govoril je veliko, govoril o vseh mogočih stvareh, ni pa mi dal prilike, da bi mu bila mogla reči: "Tvoja sem!" Stra- šno mesto je ta Petrograd.

Vprašala sem nekoč mladega moža, zakaj se zatekajo petrograj- ski gospodje vedno k zvižajam, zakaj ne postopajo odkrito. Smeh- ljaj se je, a z obraza mu je odse- vala velika zadovoljnost. "Nti ostrige se ne da požreti neposred- no," je odgovoril. "Najprej se jo pogleda, nato se jo previdno očis- ti, potem se ožme nanjo citrono in slednjič se jo natakne na vilice. Ali ne poznate ruskega pregova- ra: Pečeno kokoš je treba z užit- kom pojediti." Kar se mene tiče, očitno nisem nobena pečena ko- koš; kajti tisočkrat ljubše bi mi bi- lo, ako bi se me pojedlo nena- krat s kožo in kostmi vred. Ne morem trpeti, da bi se citrona ože- mala name. Čez nekaj dni je prišel zopet in je govoril... Nekoli, bil je za voljo, ob mi imoči ozihi ur-

Mario Govi je napisal v glav- nem fašistovskem glasilu "Popo- lo d'Italia" članek, ki se pričie- nja z besedami: Fašizem stoji se- daj pred velikimi problemi, ka- tere mu stavlja zgodovina, pred največjimi političnim problemi našega časa pred ustavno preure- ditvijo države. S tem prevzema svojo največjo odgovornost ne- samo pred narodom, marveč pred vsem civiliziranim svetom.

Preureditev, ki jo napoveduje Govi, pomeni zavojevanje države po fašizmu in nadaljevanje fašis- tovske revolucije. Vse to je Mus- solini včasih bolj včasih manj zagonetno omenjal v svojih šte- vilnih govorih. Parlament se ima pretvoriti v nekaj nacionalni "consiglio tecnico".

Da si lahko približno predsta- vim, kaj to pomeni, treba, da si ogledamo organizacijo fašistov- skih sindikatov. Bistveno niso nič drugega neko socialistično udru- ženja. Razlikujejo se od njih sa- mo po neki tenki zvezi s sindika- ti delodajalcev v svrhu izravnava- nja interesnih nasprotstev in pa s povdaranjem nacionalnega namena produkcijske pomnoži- tve, kar naj bi olajševalo in po- speševalo skupno delovanje.

O nacionalnem "consiglio tec- nico" si v vladnih krogih napravi- lajo približno nastopno sliko: Fa- šistovski sindikati, navadno na- zvani korporacije, so poklicne or- ganizacije, katerim mora pripa- dati vsak državljani. Vsak vstopi v ono korporacijo, v katero ga zo- ve poklic. Korporacije volijo v lokalnem, provincijalnem in na- cionalnem okvirju stopnjema svoje posebne kompetenčne zbor- nice. Iz zastopnikov teh kompe- tenčnih zbornic se sestavi parla- ment. Tako bi v fašistovski drža- vi ne videli več nastajanja poli- tičnih strank, marveč korporacij, v katerih so vteleseni gospodar- ski interesi.

Mussolini namerava na razvali- nah liberalno-demokratične dr- žave zgraditi novo fašistovsko dr- žavo. Njegova preureditev je po- skus, organizirati javno mnenje. Neposredni cilj je močna vlada. Načrt je šele v obrisih ali vidi se že, kaj zasleduje Nasprotniki se bavijo na široko z nameravano Mussolinijevo preureditvijo in jo označijo za interesno zastopstvo, ki bi deželi morda več škodovato nego koristilo. V liberalno-demo- kratični državi je veljalo doslej svobodno osebno politično mnenje državljanov, v fašistovski državi bodo odločevali organizirani po- klicni interesi pri vezanem man- datu svojih zastopnikov. Na me- sto svobodne liberalne države stopi organizirana država fašistov. "Corriere della Sera" govori že o režimu delavskih tajnikov in misli, da bo težko pridobiti ita- lijskano ljudstvo za tako smel eksperiment.

Povprašujejo se, kaj porečejo k temu socialisti? Ali ne prihaja socialistični razredni pojem v Mussolinijevih načrtih teoretično takorekoč popolnoma do svoje pravice? Problem je vsekakor za malega moža interesanten.

Izvoljen je 15-članski svet, ki ima nalogo, do konca septembra vodstvu fašistovske stranke pred- ložiti točno izdelan načrt. To pa je težko. Članek sodi, da imajo pri fašistovski preureditvi drža- ve sodelovati vsi narodovi misle- ci, ker bi bilo mogoče kaj dobre- ga doseči samo potom splošne di- skusije. Pri sklepanju temeljite reforme pa se ne sme misliti že a priori na uničenje vsega obstoje- čega. Revolucija ima v svitu no- vih principov premotiti vse ob- stoječe in obdržati ono, kar odgo- varja, porušiti in ustvariti ono, kakor to zahteva nova situacija...

K nameravani ustavni preure- ditvi se razvije brezdvomno ve- lik boj, ker je očiten Mussolini- jev namen, utrditi fašizem tako, da mu ne bo mogel nihče več bli- zu. Morda doseže uspehe, vsaj svo- jo moč porabi v uresničenje načrtov, in morda se vzdrži po tej poti še dolgo časa, toda vsekakor

krik iz ust: "Privijte luč, hitro! Bojiti se! Tudi vi boste morda pri- loži govoriti o idešnih stvarih."

drzen je ta eksperiment in od- prto je vprašanje, kako bi se pre- ureditev obnesla. Vsaka stvar ima svojo dobro in slabo stran, pozicija proti fašizmu je močna že sedaj, mogoče jo preureditev še ojači, ker bo znala gotovo vo- diti oster boj proti Mussolinije- vim nameram, ki so v odkritem nasprotstvu z demokratično mi- slijo in volilno svobodo.

Ko se stvar razplete, bo zana- mivo čitati izvajanja raznih dr- žavnikov k Mussolinijevi ustavni preureditvi italijanske države.

Strašna noč.

Beogradska "Politika" objavl- ja pismo iz južne Srbije:

Nad gronico nove Čele Kule se je spustila ogromna kamenita plo- šča. Vdove in sirote mučeniških žrtev so ihtele in plakale. V tem trenutku se je pojavil med ljud- stvom kralj in z njim kraljica. Oba sta imela rosne in objokane oči. Kralj je stopil med žene in otroke, ter jim nemo stiskal roke. Tudi kraljica je storila isto. To stiskanje rok je bilo kakor zahva- la čelega naroda za vse čase, tu- di za one, ko se bo hralo o surdu- liških grozodejstvih samo še v zarumenelih zgodovinskih knji- gah.

Med nedeženi surdulških ža- lnih svečanosti pa je bilo tudi ne- kaj takih, ki so prestali vse gro- zote pred desetimi leti in ostali živi. Ko je kralj doznal, da so na- vzroči tudi taki, ki so se vrnili iz groba, jih je pozval, naj povedo, kako je bil takrat, ko su mučeni- ši snopoma gnili za našo svobo- do. In oglasil se je Svetozar Ne- deljković, obrtnik iz Leskovca ter začel pripovedovati:

Na praznik sv. Nikolaja 1915 so nas Bolgari zbrali 135 po šte- vilu, mešanov in kmetov iz Le- skovca. Rekli so nam, da moramo v internacijo na Bolgarsko. V Le- skovcu je bil jok in stok po hi- šah, kajti vedeli so, kaj nas čaka. Ob dveh ponoči nas je obdalo 36 bajonetov in sprevod je krenil na pot.

Naslednjega dne smo v mraku prišli v Surdulico. Vojski regu- larne vojske, ki so nas pripeljali, so nas tu izročili komitašem in njihovemu poveljniku Simonovu. Potem so nas spremili v srezko načelstvo. Vseh 135 so nas strpali v dve sobi. Bili smo vsi premrli od mraza, toda v teh dveh prostori- h smo noreli od vročine ter se dušili vsled pomanjkanja zraka. Stražniki nam niso dovolili odpre- ti oken. Naposled so prinesli kupe vrvi. Oplenili so neko vrvarno. Iz- puščali so nas iz zaporov druge- ga za drugim. V predobju so vsakega preiskali, potem pa ga zvezali za roke in po deset na skupno vrv. Tudi mene so zvezali poleg devetih drugih. 30 spremljevalcev je dvignilo puške z bo- dala in mi smo nastopili pot po snegu bosi.

Zvečer smo dospeli v Dobro- vo. Ne da bi nam rekli eno samo besedo, so nas gnali v neko rako. Šel sem in v tem nisem videl videl kam stopam. A naenkrat sem začutil pod svojimi stopali nekaj mehkega. Prešnila me je groza. Stal sem na mrtvem truplu. Stopil sem dalje — zopet na mrtliča. V istem hipu pa sem zaslišal za mano kratak krik in še predno sem se zavel, sem razumel, da se godi tam zadaj nekaj strašnega. Bolgari so nas klali. Iz teme sem dobil z bodalom sunek v lice in takoj nato drugi sunek v stegno. Kriknil sem in omahnil. Kmalu potem so zamrli glasovi. Nad na- ravno je legla temna gluha noč. Zavedel sem se le deloma. Kri na licu se mi je strdila in rana na no- gi me je bolela. Toda stiskal sem zobe in se nisem drznil škrtiti ž njimi. Hotel sem se potuhnuti in simulirati smrt. Pod menoj so bi- la mrtva trupla, mrtlič so ležali tudi okoli mene.

Naenkrat se zaslišal glas:

"Čigani so že skopali jamo! Ajd, pomečimo vanje te srbske pse!"

To je bil najstrašnejši trenu- tek, katerega sem doživel v sve-

jem življenju. Pomislil sem, da me zakoljejo živega in že sem odprl usta, da zakričim od groze. Toda v istem hipu sem zaslišal drugi glas:

"Kaj bi jih že sedaj metali v jamo! Počakaj, dokler poginejo še oni drugi, potem pomečemo vse skupaj!"

Ko so se stražarji oddaljili, sem opazil, da je živ tudi tovariš po- leg mene. Padel je vznak takoj čim sem se prevalil nanj in ču- til sem, kako drgeče pod grozo tega, kar bi se utegnilo zgoditi z nama. Vendar on ni obupaval. Prijel je za vrv, s katero sva bi- la zvezana in začel jo griziti. Ši- šal sem škripanje in obupno škri- tanje, ki mu ne poznam nobene prispodobе. Tovariš je neumorno nadaljeval svoje delo na vrvi. Čas potekal in meni se je že zde- lo, da se Bolgari vračajo z novi- mi žrtvami, ko sem naenkrat za- čutil, da je vrv pregrizena. To- variš se je razvezal in je tudi me- ne osvobodil. Krvava in na kon- cu svojih moči kakor sva bila, sva se izgubila v noč. Kam in od gre- va, nisva vprašala, glavno nama je bilo, da sva se oddaljila iz ra- ke smrti. Naposled sem dospel do hiše seljaka Trajka Stanisavlje- viča v selu Kijeveu, ki me je vzel pod streho, oblekel in skril, da me ne najdejo Bolgari. Pozneje sem se tajno vrnil v Leskovac ter se skrival v podstrežju sboje hi- še...

Drugi srečnik, ki se je tudi re- šil iz bolgarskih krempljev, pop Dimitrije Mijalković iz Pirota, pa je pripovedoval:

Gonili so nas iz Pirota. Na eni vrvi so bili privezani štirje sve- čeniki in dva otroka, na drugi pa pet ranjenih oficirjev, katere so Bolgari zajeli v bolnišnici. Bila je gluha temna noč. V tej temini se mi je posrečilo odvezati vrv,

ko smo bili že čisto blizu Surdu- lice. Bil sem privezan na koncu, za mano je bil drugi svečenik, za njim pa moj sin. Odvezal sem pu- pa poleg mene, ki se je takoj spu- stil v dir. Nato sem pričel obve- zovati svojega sina. Strašni so bi- li ti trenutki in malo je manj- kalo, da me niso Bolgari opazih. Ko se mi je čin posrečil, sem svo- jega sina na rokah odnesel v bliž- nji gozd. Bogu bodi hvala, rešil sem njega in sebe.

Svečenik Šopić iz sela Brlog žalostno pripoveduje, kako se je on rešil. Sina, fantička, ki je bil privezan za isto vrv, ni mogel re- šiti. Z grozo je moral poslušati, kako so bolgarski vojaki odpelja- li z drugimi nesrečniki tudi nje- govo dete v jarek ter ga brezsrč- no zaklali...

Uropana Belgrajčanka.

Beograd postaja hipermoderno mesto, v katerem se množe senza- cije kakor na Broadwayu v New Yorku, ali na Quai d'Orsay v Pa- rizu. Pred dnevi so imeli Beograd- čani zopet senzacijo. Na policijo je pridrvel skoraj brez sape neki 30-letni železniški uslužbavec, ki je v največji razburjenosti izja- vil, da je njegova žena na zagone- ten način izginila. Istočasno je iz- ročil policijskem uradniku več pol papirja, na katerih je bil po- pisan rop njegove žene. Dogodek naj bi se glasom tega poročila od- igral tako-le:

Milica je odšla pred dnevi na Savo loviti ribe. Ko je tako sedela ob obrežju, je prispela po Donavi navzdol belo prebarvana ladja in se ustavila sredi reke. Z ladje so spustili čolnice, v katerem so se- deli trije mornarji. Ko je čolnice priplaval do obrežja, so mornarji

nenadoma obkolili Milico, so zve- zali in vlekli na krov ladje, ki se je nato hitro odstranila.

Policijskemu šefu se je zdela zadeva zelo sumljiva. Odredil je takoj preiskavo in še tekom iste- ga dne je bila zagonetna ladja iz- sledena. Bil je to parnik "Nikola Pašić" in njega kapitan Jovan Fend je bil pozvan k zaslišanju. Fend je izjavil, da se je na krovu ladje res nahajala neka žena, da pa o ropu ni govora. Ko se je la- dja približala obrežju, je tam sto- ječa devotka živahno pozdravljala mornarje in končno je prosila, da jo vzamejo na krov. Devotka je ostala na ladji, se obleka v mor- narsko obleko in uganjala z mor- narji vsakovrstne neumnosti. V splošnem pa je bilo dekle zelo lahko mišljeno in po noči je imela intimne odnose z mornarji. Na- slednji dan je bila na lastno proš- njo izpostavljena v Smederevu.

Policija je nadaljevala z zasle- lovanjem v tej smeri in res je že drugi dan zaznala, da je v Smede- revu izstopila neka mlada ženska, ki je iskala mesta natakariče. Pad- la je v roke nekemu trgovcu z de- vojkami, ki jo je oblekel zelo ele- gantno. In sedaj se je vlačila po najbolj razupitih nočnih lokalih. Policija je devotko aretirala in ugotovila, da je 18-letna Milica Rajković, soproga železničarja iz Beograda.

Pri zaslišanju je izjavila, da je živea v stalnem prepiru z mo- žem in da je bil cilj njenega živ- ljenja — pustolovski doživljaj. Bila je obdržana v zaporu in tudi Rajković je bil aretiran, ker ob- staja sum, da sta zakonec delata v sporazumu.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga. —

Vsebuje 300 strani 1.50

Nova velika sanjska knjiga90

Sanjska knjiga, srednja35

Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod70

Kako postanemo stari? Vodilo po katerem se doseže najvišja starost50

Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar75

Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Na- vodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana 1.45

Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljani. Trdo v platno vezana 1.50

Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja. — 1. in 2. zvezek 1.—

Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnimi pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918. 1.25

Robinson, povest65

Sin medvedjega lovca. Potopisni roman80

Rinaldo Rinaldini50

Sveta Genovefa50

Predtržani, Prežern in drugi svetniki v gramofonu25

Čarovnica starega gradu25

Hitri računar ali Praktični računar75

Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano 5.—

Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano 3.—

Narodni zaklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi90

Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške gla- sove. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi 2.50

(K naročilu priložite pokritje v znamkah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prosto.

Slovenic Publishing Company

62 Cortlandt Street : : : New York, N. Y.

MORSKI JASTREB.

Epikal Rafael Sabatini. — Za G. N. priredil G. P.

68

(Nadaljevanje.)

Pri tem je dvignil svoj lastni lok ter spustil pisco malomarno. Zadel je natančno vejo, katero je označil.

Vsi navzoči so mu pričeli ploskati.

Marzak je stisnil ustnice, kajti spoznal je, kako popolnoma je bil poražen.

Če je hotel ali ne, je moral sedaj streljati na določeni cilj. Pri- liko, da stori drugače, mu je vzel iz roke Sakr-el-Bar. Vedel je, da bi bil plen splošnega roganja, če bi ne storil kot mu je bilo ukazano.

— Pri Koranu, — je rekel Biskain, — potreboval boš vse svoje izurjenosti, da ustreliš tako, Marzak.

— To ni bil cilj kot sem si ga izbral jaz, — je rekel Marzak čemerno.

— Ti si ga izbral, Marzak, — ga je opomnil njegov oče. — Usled tega je imel on pravico izbrati si cilj. Izbral si je cilj in pri bradi proroka, pokazal je svojo izurjenost in moč.

Marzak bi v istem trenutku narašče vrgel lok na tla, a vedel je, da bi se mu v takem slučaju vsi smejali. Počasi je dvignil lok ter nameril pisco na daljni cilj.

— Pazi, da ne zadeneš straže na vrhu griča, — ga je posvaril Sakr-el-Bar, v očividnem namenu, da ga razkači.

Ves ogorčen je mladici nategnil lok. Zažvižgala je pšica ter se zarinila v tla, več vatlov proč od cilja.

Ker je bil sin paše, si ni nikdo drznil smejati se, z izjemo očeta samega ter Sakr-el-Bara.

Asad je zrl na svojega sina ter rekel skoro z obžalovanjem:

— Vidiš, kaj je posledica tega, če se hočeš meriti s Sakr-el-Barom.

— Nisem dobil pravega cilja, — je odvrnil Marzak mrko.

Sakr-el-Bar je medtem odšel na drugi del krova, ker je bil mnenja, da je zadeva s tem končana. Marzak pa je natančno zasledoval njegove kretanje.

Obrnil se je z lokom proti zavoju ter vzkliknil:

— Še enkrat ga hočem izzvati. Le pogledjte.

Z bliskovito naglico pa je prijel Sakr-el-Bar lok, katerega je držal Marzak v rokah, ne brigajoč se za posledice.

— Stoj, — je vzkliknil. — Izproži pisco na oni zavoj in za- davim te.

Vsi navzoči so stali kot trdi, nemi od presenečenja ter zrl na Sakr-el-Bara, ki je prebledel ter bil pripravljen na smrtonosen boj. Počasi, z zaničljivim smehljajem, je povsli svoj lok. Bil je za- dovoljen. Dosegel je svoj resnični cilj. Pripravil je svojega sovražni- ka do tega, da je izdal samega sebe.

Glas Asada pa je prekinil molk, ki je nastal.

— Kaj je to? — je vzkliknil. — Ali si tudi ti blazen, Sakr-el-Bar?

— Blazen zares, — je rekel Marzak. — Blazen od strahu.

Hito je stopil na stran, da ga Biskain zavaruje pred posledica- mi njegovih naslednjih besed.

— Vprašaj ga, kaj ima v onem zavoju, oče moj.

— Kaj imaš, za Alaha? — je vprašal paša ter stopil proti svo- jemu kapitanu.

Sakr-el-Bar je sklonil glavo.

— To je moja lastina, katere bi se ne iznebil, da ugodim za- roti smrkačev, — je rekel.

— Tvoja lastina? — je rekel Asad zaničljivo. — Dražja ti mo- ra biti kot življenje mojega sina. Oglejmo si jo. Odprite oni zavoj. Sakr-el-Bar je skočil naprej ter prijel pašo za roko.

— Stoj, gospod moj, — ga je prosil, skoro zapovedovalno. — Pomisli, da je zavoj moja lastina in da nima nikdo pravice...

— Ti govoriš o pravicah napram meni, svojemu gospodarju? — je ježno vzkliknil paša. — Odprite oni zavoj, pravim.

Navzoči so se hitro pokorili njegovemu povelju. Odvezali so vr- vi in vse je presenetil prizor, ki se jim je nudil. Sakr-el-Bar je stal, trd od groze vspricho tega, kar je moralo slediti.

— Kaj je to? — Kaj ste našli? — je vprašal Asad.

Iz zavoja je prišla na dan Rozamunda Godolphin. Sakr-el-Bar pa je v istem trenutku premagal svojo slabost ter skočil k njej, da jo ščiti, makar za ceno svojega življenja.

Sedemnajsto poglavje.

PREVARANI.

Nekaj časa je stal Asad nepremično ter skoro ni mogel vrjeti svojim očem. Nato pa se je zopet dvignila v njem jeza, vspricho misli, da ga je varal Sakr-el-Bar, človek, kateremu je najbolj zaupal. Ra- di njega je zmerjal Fenzile in Marzaka, ki sta ga svarila pred re- negatom. Ves čas je domneval, da sta govorila le iz zlobnosti. Sedaj pa je spoznal, da je bil on sam ubog slepec in da je bilo treba po- moči Marzaka, da potegne zastor z njegovih oči.

Počasi je odšel po krovu navzdol in sledili so mu Marzak, Bi- skain in ostali. Naenkrat pa je obstal ter pričel meriti Sakr-el-Bara z zaničljivim pogledom.

— Tako, — je rekel. — To je tvoja lastina? Ti lažnjivi pes, kaj je bil resnični namen vsega tega?

Izzivalno mu je odgovoril Sakr-el-Bar:

— Moja žena je. Pravico imam vzeti jo s seboj, kamorkoli grem.

Obrnil se je proti Rozamundi ter ji rekel, naj si pokrije lice, kar je ona takoj storila.

— Nikdo ne dvomi o tej tvoji pravici, — je odvrnil Asad. — Zakaj pa si jo vzel s seboj na skrivnem? Zakaj ni nastanjena v zgor- nji kabini, kot se spodobi ženi Sakr-el-Bara? Zakaj si jo vtihotapil v zavoj?

— Zakaj, — je dostavil Marzak, — si lagal, ko sem te vpra- šal, kje se nahaja? Zakaj si mi rekel, da si jo pustil doma v Al- žiru?

— Vse to sem storil, — je rekel Sakr-el-Bar hladno, — ker sem se bal, da mi ne bodo dovolili vzeti jo s seboj.

— Kaj jo povzročilo ta strah? — je vprašal Asad. — Ali naj ti povem jaz? Noben človek, ki se poda na tako nevarno potovanje, si ne želi družbe svoje novoporočene žene. Noben človek je ne vza- me s seboj, ker obstaja vedno nevarnost za življenje.

— Alah je čeval nad menoj kot svojega služabnika že v pre- teklosti, — je odvrnil Oliver hladno. — Nemu zaupam.

Poslužil se je zopet Alaha, s kojega imenom je preje vedno raz- oročil svoje nasprotnike. V tem slučaju pa je bil brezuspešen. S to svoje izjavo je le podpiral srd Asada.

Lep dan.

Zvonimir Kosom.

V prijetni, zasenčeni vernadi, sredi soparice avgustovega popo- dneva, pri grogu, piškotih in pr- vih breskvah, ki jih je servirala jubka gospa Leposava, so se domi- šljili na to: da bi preživeli namreč prihodnjo nedeljo ves dan zunaj mesta, v sveži božji prirodi: zgo- daj jutraj bi se odpeljali — zve- čer pri mesečini bi se vrnili.

“V Topčider!” je predlagala gospodična Persa, najstarejša hči gospe Leposave.

“Ej, Persa, kako imaš pa ti ma- lo zmisla za lepoto...” je zažvrgo- lela za hrbtom svoje sestre gospo- dična Kosara. srednja hči gospe Leposave. “V Topčiderju je ob- nedeljah vse, kar leze mo gre...”

Pojdimo v Košutnjak!”

“V Košutnjak hodijo samo za- ljubljenci...” ee je oglašil gos- pod Aca, akrobat in pesnik brez- posla, stalen gost pri lepi vdovi Leposavi. “Iz tega sledi, da mi ne spadamo tjakaj...”

“Počasi prijatelj!” je maglo po- segla vmes gospodična Radmila, najmlajša in najlepša hči gospe Leposave. “Naj prej treba da do- kažete, gospod Aca, da li nismo zaljubljeni tudi mi!”

“O...” se je začudil gospod Aca in bistro pogledal dražestno gos- podično. “Kako nepremišljeno ste skočili v past, gospodična Ra- dmila! Pa povejte, kdo je vaš vi- tež?”

Razposajemo se je zasmejal gos- pod Aca, — istotako razposajemo pa se je odsmejala tudi gospodi- čna Radmila.

“Vaša specijalitet, gospod A- ca,” je hudobno in utemeljeno na- točevanje... In na to ne odgovar- jam!”

“Torej kam?” je mestрно pla- nila pokonci gospodična Persa. — “Ne v Topčider, ne v Košutnjak. Z halonom pod oblake, kajne?”

Vstala je gospa Leposava, vit- ka, v somračju verande kakor zla- ta vila sijoča.

“Na otok sredi Donave, deca moja!”

V zgodnjem jesenskem jutru se je zibal za Donavo: čoln, natra- pan z veselo družbo zgo- raj opisanih oseb. Vstala sta gos- pod Aca in gospodična Persa, ki se je hvalila, da ji ni kar se tiče moči, kos uben akrobat na svetu. Gospodična Kosara je igrala na orglice, gospodična Radmila je brenkala na kitaro, gospa Lepo- sava pa je čevala dečlo popotnico.

Čoln je pristal ob regu. Naši romarji pa so veselo zavriskali in izstopili na belo peščenco obal o- toka.

“Moj eldorado!” se je smehlja- la gospa Leposava. “Poglejte, gos- pod Aca, tu senkaj sva z mojim pokojnim sorogom najraje zaha- jala, tu sva se igrala kakor dva otroka...” tu so moji najlepši spo- mini...”

Gospod Aca je bil nekoliko utru- jen od veslanja in se je namrdnil: “Lepi, najlepši spomini za Vas, gospa... Zame ta otok nobene pri- vlačnosti...”

“In zame tudi ne!” je pohitela gospodična Radmila. “Bolje bi bi- li storihi, da bi se odpeljali v Ko- šutnjak...”

“Res, gospod Aca ima prav, se je oglašila še gospodična Persa. — “Ta otok je vendar tako dolgoča- sen, da se Bog usmili...”

Gospa Leposava je bila na ta- ke odgovore nekoliko užaljena in je rekla:

“No, mo, deca moja, kaj pa naj to pomeni!”

In je požugala s prstom gospo- du Aca.

“Čakajte me vi, gospod Aca, vi zarotnik, čakajte... Kar na krat- ko: Kdor je z menoj, na mojo stran — kdor z gospodom Acom na njegovo!”

Maščevati se je hotela gospa Leposava nad lepim akrobatom in pesnikom, katerega je za skrivaj še dolgo ljubila; mislila je: vse tri hčerkice bodo stopile na mojo stran, krami orjak bo osamljen in po- nian... in to bo najhujše mašče- vanje...

Toda joj! Pristopili sta k mami- ci samo gospodična Kosara in Per- sa — gospodična Radmila se je pridružila gospodu Aci.

“Ooooo!” so se začudile vse tri hkrati, gospa Leposava, gos- podična Persa in gospodična Ko- sara; in vse tri hkrati so si bile na jasnem, da se je tisti trenutek od- maknila od njih veja s tolikokrat zaželenim sadom, odmaknila v nedosegljivo višino za zmerom...

No, kaj bi vam še pripovedoval? Na beli peščeni obali zlekjena sta se solnčica po kratki kopeli v re- ki gospod Aca in gospodična Ra- dmila. In sta pristrčno kramljala in ob tej priliki je razodela gospodi- čna Radmila akrobatu in pesniku svojo ljubezen...

Na drugi strani otoka pa so se čemerno držale gospa Leposava, gos- podična Kosara in gospodična Persa.

“Saj sem vedela!” je zavzdihni- la gospodična Kosara. “Zmerom je tiščala vanj... ta otrok...”

“Tudi jaz sem vedela!” si je skrivoma otmila solzo gospodična Persa. “Zato pa je silila le v Ko- šutnjak in nikamor drugam...”

Samo gospa Leposava je molča- la in mislila trezno.

“Kdor prej pnuje, prej melje!”

Razburkane in razdražene duho- ve je pomirila in spravila šele cu- la — popotnica. To pa se je zgodilo tako le:

Opoldne sta se spomnila gospod Aca in gospodična Radmila, da od same ljubezni ne bosta sita — neusmiljeno se jima je začel oga- šati želodec... A cula — popotnica je bila pri gospe Leposavi...

“K mamiči stopiva!” se je brez obotavljanja odločil gospod Aca in položil svojo zlatolaso, belogrudo kraljičico, ki jo je doslej pesto- val, varno na pesek. “Več srček moj, strašno sem se zameril tvoji majki in otika zahteva, da ji pro- sim odpustčenja...”

Na ta način prideva tudi do tiste imenite cule-popotnice in bo- deležna vseh njenih sladkih do- brot...

Zadovoljna je bila s tem zlato- laso, belogrudo kraljičico, veselo je poskočila na belem pesku, okle- nila se svojega akrobata in pesnika in ga vroče poljubila, potem pa sta obadva kakor dvoje veselih jelenč- kov odskakljala na drugo stran o- toka, v častitljiv tabor gospe Le- posave...

“Dovolite, mamiča: tu Vam predstavljam svojo nevesto Ra- dmilo... ker tudi jaz hočem imeti lepe spomine s tega otoka...”

Tako je začel gospod Aca. Gos- pe Leposavi pa se je na dosedaj ljuto napihnjeno šobico prikazal blag smehljaj in brez dolgega pre- mišljanja je podala roklo akro- batu in pesniku:

“Ah, vi, stari grešnik... naj bo. Sedaj ima pa tudi za vas ta otok svojo privlačnost kajne?”

In tako se je vse srečno končalo, blagor jim vsem skupaj, najbolj njima, gospodu Aci in gospodični Radmili!

Po izbornem zakusku iz cule - popotnice so skakali vse popoldne v bistro valove Donave, solnčili se skupaj na peščinem prođu, smeh- ljali se zlatemu solnčku nad seboj in vzklikali:

“Kaklo lep dan!”

Ko pa so zvečer v mesečini vra- žali preko reke nazaj v mesto, je brenkala gospodična Radmila, o- slonjena z glavo na prsi svojega akrobata in pesnika, na kitaro in med šumljanjem valov tiho pre- pevala tisto:

V tvoje črne oči sem se zaljubila, črne oči ljubim jaz — — —

Razuzdan oče je še dosti slabši kot razuzdan sin.

ROLE za PIANO

ŠLOV IN HRVATSKO

dati odloži na: NAVESEK-POTOKAR

881 Grassy St., Canton, Pa.

PALE TO GEM.

Podnebje.

Najbolj zdravo podnebje je brez dvoma oceansko, ker se tempera- tura ne izpreminja znatno. Razlika med dnevno in nočno toplino je prav tako malenkostna kot med poletno in zimsko. Morski zrak je posebno dobro ubranjevalno sredstvo zoper obolenja dihal, ker ni prahu; vsled nasičenosti z ozo- nom pa posebno dobro vpliva na živce, sree in krvni obtok.

Izmed vseh celin ima najboljši klima otok Teneriffa od Kanar- skega otočja na zapadni obali Afrike. Tam je podnebje docela enakomerno: mila zima, hladno poletje, suh, čist brezvetren zrak. Teneriffa predstavlja mal konti- nent zase, ker se na njem naha- jajo gorovja in doline v najraz- ličnejših višinskih legah, tako da si lahko vsakdo izbere najprila- godnejši prostor. Epidemije in druge bolezni so na tem otoku sko- roda tako neznane kot slana, vi- har ali megla.

Ni manj oblagodarjeno je podnebje Nove Zelandije, le da pri silnem razteku obeh otokov ni tako enotno kot na Teneriffi. Ob kanadski zapadni obali se na- haja otok Vancouver ki je znan po razsežnih, gostih smrekovih gozdovih. Za oslabele živčevje ni prikladnejšega podnebnja. Pa tudi jetika in sorodne obolelosti so v tej srečni deželi neznane.

Idealno podnebje ima angleški otok Wight. Zadnji resilni pristan za njabolj težko oblepe pa je av- saralski otok Tasmanija, ki ima menda najbolj zdravo in najlepše podnebje na zemlji.

Da ga pokopljejo pi treba člo- veku najprvo umreti.

Kje je moj sin JOŽE TURK, do- ma iz Babnega polja, št. 39, po- domače Močilarjev. Zadnje nje- govo pismo sem prejela pred štirimi leti iz Allegheny, Pa. Jaz ne morem več gospodariti njegovega posestva, zato ga prosim, da se takoj oglasi. Če pa kdo kaj ve o njem, naj mi poroča, zakar mu bom hvalež- na. — Antonija Žagar, Babno- polje, št. 39, pošta Prezid, Ju- goslavija. (2x 13.15)

POSOJILA NA NEPREMIČNINE

Naši rojaki lahko dobijo pri nas prvi mortgage na hiše in posestva v New Yorku in Brooklynu.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York

Pri vsaki priliki—

če Vam je treba poslati v staro domovino bodisi v Dollarjih, Dinarjih ali Lirah, —

če potrebujete nasvete za potovanje v domovino in nazaj v Ameriko, —

če hočete rešiti kako zadevo v starem kraju, uložiti ali dvigniti denar, ali —

če se odločite Vaše prihranke tukaj obrestonosno naložiti, bodite svesti, da Vas bo domača Banka in ljudje, kateri poznajo Vaše potrebe bolje po- služili, kakor stranski; iz tega lahko posnamete, da se zamorete v vseh takih prilikah zaupno obr- niti na —

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

17. septembra: Aquitania, Cherbourg; France, Havre
18. septembra: Mongolia, Cherbourg; Wuerttemberg, Cherbourg in Hamburg.
19. septembra: Giulio Cesare, Genoa.
20. septembra: Homeric, Cherbourg; Columbus, Cherbourg in Bremen; Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Orbita, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne.
21. septembra: Pittsburgh, Cherbourg; York, Cherbourg in Bremen.
22. septembra: Berengaria, Cherbourg; Chicago, Havre; Dullio, Genoa.
23. septembra: Zeeland, Cherbourg.
24. septembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Mount Clay, Hamburg; Muenchen, Bremen; Volendam, Boulogne; Conte Verde, Genoa.
25. septembra: Resolute, Hamburg.
1. oktobra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg
2. oktobra: Thuringia, Cherbourg in Hamburg.
4. oktobra: Olympic, Cherbourg; Geo. Washing- ton, Cherbourg in Bremen; Rocham- beau, Havre; Bremen, Cherbourg in Bremen; Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Veendam, Boulogne.
7. oktobra: De Grasse, Havre; Arabie v Cher- bourg in Hamburg.

8. oktobra: Aquitania, Cherbourg; France v Havre
10. oktobra: Pres. Wilson, Trst.
11. oktobra: Homeric, Cherbourg; Republic, Cherbourg in Bremen; Hansa, Cherbourg in Hamburg; Stuttgart, Cherbourg in Bremen; New Amsterdam, Boulogne.
14. oktobra: Reliance, Cherbourg in Hamburg; — America, Genoa.
15. oktobra: Berengaria, Cherbourg.
16. oktobra: Minnekahda, Cherbourg in Hamburg; Westphalia, Cherbourg in Hamburg.
18. oktobra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Columbus, Cherbourg in Bremen; Deutschland, Cherbourg in Ham- burg; Conte Rosso, Genoa.
22. oktobra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg; America, Cherbourg in Bremen.
23. oktobra: Martha Washington, Trst.
25. oktobra: Olympic, Cherbourg; Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Lancastria, Cherbourg; Muenchen, Cherbourg in Bremen; Rotterdam, Boulogne; Dullio, Ge- noa; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.
28. oktobra: Resolute, Cherbourg in Hamburg.
29. oktobra: France, Havre; Aquitania, Cherbourg.

POZOR JUGOSLOVANI!
VELIK IZLET V JUGOSLAVIJO S SVETOVNOZNANIM PARNIKOM
“BERENGARIA” 52.226 ton

Odpluje iz New Yorka v sredo, 24. SEPT. ob 3. popold.

(Preko Cherbourga.)
Preživite 6 zabavnih dni na morju in bodite v Jugoslaviji v 8 1/2 dne. Kabine v tretjem razredu imajo po 2, 4 in 6 postelj. Vsaka kabina je opremljena z vsemi modernimi udobnostmi kot v hotelu. Hrana izborna. Cene zmjerne. Vlada Združenih držav izdaja sedaj dovoljenja, s katerim lahko ostanete v starem kraju leto dni ter zopet vrnete, ne da bi podvrženi kvoti.

VAŽNA NOVIČA
JUGOSLOVANSKI KONZULAT JE SEDAJ POOLBAŠČEN IZDAJATI POT- NE LISTE, VELJAVNE ZA POTOVANJE V JUGOSLAVIJO IN IZ NJE. Izletnike bo osebno spremljal g. S. M. VUKOVIĆ, uradnik CUNARD ČRTE v New Yorku, ki je izvedenec v prirejanju izletov. Gospod VUKOVIĆ bo (osebno) pazil na vse potrebe potnikov ter se bo brigal in skrbel, da bodo imeli izletniki na parniku razen drugih udobnosti tudi zabavo. Za druge informacije glede dovoljenja za povratek in potovanja se obrnite na najbližjega Cunard-ovega agenta v vašem kraju ali pa naravnost na:

Cunard Line
25 Broadway New York, N. Y.

CHARLES KARLINGER
1086 Addison Rd., N. E.
CLEVELAND — OHIO
Insurance
proti OGNJNU in NEVIHTI
Rojakom se priporočam.

Kako se potuje v
stari kraj in nazaj
v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da 14 natančno poučen o potnih listih, prti- lžaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih samoremo- dati vlad naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi pri- poročamo vedno le provostne par- nike, ki imajo kabine tudi v III. raz- redu.

Glasom nove naselniške postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavlani dobiti do- voljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozade- rna dovoljenja izdaja generalni na- selniški komisar v Washington, D.C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred od- potovanjem, ter se pošlje prošilcu in stari kraj glasom najnovše odredbe

Kako dobiti svojeje iz stare- ga kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej- plše za poslanje. Iz Jugoslavije bo pri- puščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priselencev.

Prodajamo vozne liste za vse pro- ge; tudi preko Trsta zamorejo Ju- goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in o- brtnike, pri katerih kupu- jete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu “Glas Naroda”. S tem boste vstregli vsem.

Uprava “Glas Naroda”

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI
v “Glas Naroda”.